

REPUBLIKA SLOVENIJA

RAČUNSKO SODIŠČE

Prežihova 4, 1000 LJUBLJANA

Telefon: 178 58 88

Telefax: 178 58 91

Na podlagi Zakona o Računskem sodišču in v skladu s Poslovníkom Računskega sodišča Republike Slovenije prvostopenjski senat (v nadaljevanju Senat I) v sestavi:

dr. Janez Gabrijelčič, predsednik
mag. Nataša Knaubert - Šorli, poročevalka in
Zdenka Vidovič, članica

izdaja naslednje

POROČILO

o nadzoru stroškov dela v zdravstvu v

KLINIČNEM CENTRU LJUBLJANA

Zaloška c.2, Ljubljana

Številka: 1213-11/96-25

Ljubljana, 30.7.1997

UVOD

V program dela Računskega sodišča za leto 1996 je bil uvrščen nadzor v javnem zdravstvenem zavodu Klinični center Ljubljana, Zaloška cesta 2, Ljubljana.

Nadzor je bil opravljen na podlagi sklepa o izvedbi nadzora številka 1213-11/96-1, z dne 19.11.1996, opravili so ga revizijski delavci: Marica Troha Škerjanec, Nataša Musar Mišeljić, Renata Suhadolc, Helena Kralj in Jorg Kristijan Petrovič na podlagi pooblastil številka 1213-11/96-2, z dne 19.11.1996 ter št. 1213-11/96-2, z dne 2.4.1997.

Klinični center Ljubljana je pravočasno vložil pripombe na predhodno poročilo z dopisom št. 01-643/10-96, z dne 10.7.1997. V njem je navedel ukrepe, ki jih je že izvedel oziroma jih izvaja, z namenom odpraviti v postopku nadzora ugotovljene nepravilnosti ter aktivnosti, ki jih izvaja v zvezi z danimi priporočili.

O pripombah je odločal Senat I, v naslednji sestavi:

- dr. Janez Gabrijelčič, predsednik,
- mag. Nataša Knaubert-Šorli, poročevalka in
- Zdenka Vidovič, članica.

Po proučitvi je Senat I pripombe oziroma pojasnila nadzorovane osebe sprejel kot poročanje o dosedaj izvedenih ukrepih za odpravo nepravilnosti, ki ne spremenijo ugotovitev nadzora. Pripombe oziroma pojasnila se nanašajo na čas po izvedbi nadzora, zato je Senat I potrdil mnenje iz predhodnega poročila.

Pripombe oziroma pojasnila nadzorovane osebe so smiselno vgrajene v poročilo.

Javni zavod Klinični center Ljubljana (v nadaljevanju KC) je nastal s preoblikovanjem Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana na podlagi Odloka o ustanovitvi javnega zdravstvenega zavoda Klinični center Ljubljana, izdanega na podlagi 3. in 8. člena Zakona o zavodih (v nadaljevanju ZZ) ter 4. odstavka 2. člena ter 5. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (v nadaljevanju ZZDej). Na podlagi 46. člena ZZ in Sklepa o preoblikovanju javnega zavoda Klinični center Ljubljana (z dne 19.2.1996), je Svet KC dne 24.10.1996 sprejel Statut Kliničnega centra Ljubljana, h kateremu je dala soglasje Vlada RS dne 30.10.1996. Do 2.3.1996 je dejavnost opredeljeval Odlok o ustanovitvi javnega zdravstvenega zavoda Klinični center, od 2.3.1996 pa Sklep o preoblikovanju javnega zavoda Klinični center Ljubljana, ki kot temeljne dejavnosti KC določa zdravstveno dejavnost na sekundarni in terciarni ravni, izobraževalno dejavnost in raziskovalno dejavnost.

Do uveljavitve Statuta KC (31.10.1996), kjer je današnja organiziranost podrobno opredeljena, je organiziranost opredeljeval Sklep o preoblikovanju javnega zavoda Klinični center Ljubljana, ki je kot organizacijske enote določal klinike, inštitute, strokovno poslovne skupnosti in poslovne skupnosti. Organizacijske enote so bile pred tem podrobno opredeljene v Statutarnem sklepu o preoblikovanju delovne organizacije Univerzitetni klinični center Ljubljana, v javni zdravstveni zavod Univerzitetni klinični center Ljubljana, sprejetem 3.4.1991, ki je v 3. členu določal, da temeljne organizacije v sestavi UKC postanejo s 1.4.1991 organizacijske enote javnega zavoda.

V skladu s Statutom KC, izvajajo temeljne dejavnosti KC klinike, klinični inštituti, klinični oddelki, centri in službe. Strokovne organizacijske enote so glede na skupne strokovne in ekonomske interese povezane v strokovno-poslovne skupnosti oziroma uveljavljajo skupne ekonomske interese preko svojega koordinacijskega sveta. V KC je bilo na dan 30.6.1996 zaposlenih 7134 delavcev, od tega: 969 zdravnikov, 827 višjih medicinskih sester, 1854 zdravstvenih tehnikov, 85 bolničarjev, 853 strežnic in čistilk, 755 ostalih zdravstvenih delavcev, 127 zdravstvenih sodelavcev in 1664 ostalih nezdravstvenih delavcev.

KC večino prihodkov ustvarja z opravljanjem zdravstvene dejavnosti (storitve iz obveznega zdravstvenega zavarovanja), za katere je plačnik Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZZZS). Prostovoljno zdravstveno zavarovanje pokrivata ZZZS in zavarovalnica Adriatic oziroma so občani plačniki sami. Po posebnem programu opravlja tudi storitve za tuje in domače samoplačnike in pogodbene institucije, del prihodkov pa KC pridobi s prodajo blaga in z izvajanjem znanstveno - raziskovalnega dela. V spodnji tabeli so prikazani prihodki in odhodki ter strukturni deleži v obravnavanem obdobju.

	I - VI/ 1996 v mio SIT	%
POSLOVNI PRIHODKI	15.954	98,8
1. Prihodki od prodaje storitev	15.934	98,8
- obvezno zdr. zavarovanje	13.553	84,1
- prostov. zdr. zav. (ZZZS)	1.193	7,4
- prostov.zdrav. zav. (Adriatic)	110	0,7
- prih. iz SA in samoplačniki	140	0,9
- doplačila in ostali plačniki	345	2,1
- prihodki od tujcev	168	1,0
- prih. iz raziskovalnega dela	162	1,0
- ostali prihodki	263	1,6
2. Prih. od prodaje blaga in mat.	20	0,1
PRIH. OD FINANCIRANJA	54	0,3
IZREDNI PRIHODKI	116	0,7
PRIHODKI SKUPAJ	16.124	100,0
POSLOVNI ODHODKI	16.462	99,3
Materialni stroški	5.896	35,6
Amortizacija	576	3,5
Nematerialni stroški	2.960	17,9
Vkalkulirane bruto plače	6.643	40,1
Nab. vrednost prod. blaga	389	2,3
ODHODKI FINANCIRANJA	32	0,2
IZREDNI ODHODKI	85	0,5
ODHODKI SKUPAJ	16.579	100,0

V prvem polletju 1996 ustvarjeni prihodki niso pokrili vseh odhodkov tako, da je bila izkazana izguba v višini 455 mio SIT. KC ocenjuje, da je izguba posledica prekoračitve delovnega programa za ZZZS ter preseganja števila zaposlenih v primerjavi s prizanim številom, opredeljenim v pogodbi z ZZZS.

KC vodi generalni direktor prof. dr. Primož Rode, dr. med., namestnik generalnega direktorja za medicinske zadeve je mag. Jože Bertole, dr. med., pomočnica generalnega direktorja za pravne zadeve je Sonja Senica, dipl. iur., pomočnica generalnega direktorja

za ekonomske zadeve je Ksenija Ševerkar, dipl.oec., vodja računovodske službe je Roža Kocjan, dipl.oec.

UGOTOVITVE

Nadzor v okviru tematske revizije Stroški dela v zdravstvu, je obsegal preizkušanje podatkov v zvezi s:

- plačami zdravnikov v prvem polletju 1996
- plačami za čas stavke zdravnikov (od 21.3. do 12.4.1996)
- drugimi osebnimi prejemki in povračili v prvem polletju 1996 ter
- delovnimi storitvami po pogodbah o delu in avtorskim honorarji v prvem polletju 1996.

Cilj preizkušanja podatkov je bil zbrati dovolj ustreznih revizijskih dokazov, ki bi omogočili oblikovati mnenje o skladnosti izkazanih stroškov dela z veljavnimi predpisi. Preizkušanje podatkov za obdobje januar - junij 1996, je bilo opravljeno na sistematično izbranem vzorcu, saj je bil cilj zajeti vse različne sestavine plač, ki se pojavljajo v zavodu ter zaposlene iz različnih organizacijskih enot zavoda. V vzorec je bilo izbranih 99 zdravnikov iz 26 organizacijskih enot Kliničnega centra in sicer vsi vodje organizacijskih enot ter nekateri zdravniki. Rezultate preizkušanja podatkov lahko posplošimo na celotno populacijo v zavodu zaposlenih zdravnikov v delu, ki se nanaša na sam sistem obračunavanja različnih sestavin plač, ne pa v delu, ki se nanaša na ugotovljene nepravilnosti, ki se pojavljajo le pri posameznikih in zato niso sistemske.

1. Izplačevanje plač

Na podlagi plačilnih list zaposlenih, sklepov o razporeditvi ter knjigovodskih podatkov in listin je bil ugotovljen sistem obračunavanja posameznih kategorij plače ter opravljena primerjava s predpisi in notranjimi akti. Preveritve obračunov za obdobje januar-junij 1996 v skupni višini 98,6 mio SIT, kar predstavlja 2% vseh stroškov dela KC v obravnavanem obdobju, so bile izvedene na vzorcu 50 zdravnikov.

1.1. Osnovna plača

Nadzor je obsegal preveritev usklajenosti obračunavanja in izplačevanja izhodiščne plače za I. tarifno skupino z določili Zakona o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in organih lokalnih skupnosti (v nadaljevanju ZRPJZ) ter Kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti (v nadaljevanju KPND).

Ugotovljeno je bilo, da so v KC v nadzorovanem obdobju obračunavali osnovno plačo na podlagi izhodiščne plače za I. tarifno skupino in količnika osnovne plače posameznega delavca, določenega s pogodbo o zaposlitvi oziroma sklepom o prvi razporeditvi. Pri obračunu plač so v vseh mesecih upoštevali povprečni mesečni fond ur (174), razen v januarju, ko so upoštevali 178 ur. Plačo za redno delo so obračunali kot zmnožek urne postavke (količnik osnovne plače pomnožen z izhodiščno plačo za I. tarifno skupino in deljen z mesečnim fondom ur) in števila ur rednega dela iz poročila o opravljenih urah. Z junijem 1996 so prešli na nov način obračunavanja nadomestil, pri čemer so upoštevali pri izračunu vrednosti urne postavke za zdravnike v skladu s 75. členom KPZZ trimesečno povprečje izplačanih plač, za ostale delavce pa v skladu z 90. členom KPDZSV plačo, kakršno je prejel v preteklem mesecu. Od junija 1996 dalje tako urna postavka za obračun

nadomestil že vsebuje vse dodatke, zato posebej obračunajo in prikažejo na obračunskem listu le dodatke za redno delo.

V KC uporabljajo kot podlago pri obračunu plače posameznega delavca mesečno poročilo o opravljenih urah. Pri pregledu posameznih evidenc o opravljenih urah zdravnikov, izbranih v vzorec, je bilo ugotovljeno, da niso vzpostavljene zadostne kontrole, ki bi zagotavljale, da so podatki točni. Pri treh delavcih (v marcu, aprilu in maju) je bilo pri pregledu poročil o opravljenih urah ugotovljeno, da so evidentirali več kot 24 ur na dan, kljub temu, da se različne vrste dela, v skladu z določili kolektivnih pogodb, medsebojno izključujejo. Tudi način evidentiranja opravljenih ur ni poenoten, nekatere enote vodijo še posebne evidence in zato na standardni obrazec vpišejo le končno delitev opravljenih ur posameznih vrst dela.

V KC se poslužujejo možnosti skrajšanja obveznega delovnega časa, kot ga dopušča Zakon o delovnih razmerjih (v nadaljevanju ZDR) zaradi opravljanja zdravju škodljivih del (38. člen ZDR) in interesa delavca in delodajalca, ko je to družbeno in ekonomsko smotno (46.,47. člen ZDR).

ZDR v 38. členu določa, da se delavcem, ki opravljajo posebno težka, naporna in zdravju škodljiva dela, skladno s kolektivno pogodbo oziroma splošnim aktom v organizaciji določi delovni čas, krajši od 42 ur na teden, pod pogojem, da skrajšanje delovnega časa pomeni zmanjševanje dnevne obremenitve delavca.

V skladu z 79. členom KPDZSV in Pravilnikom o dodatkih za težje delovne pogoje zaposlenim, ki delajo v območju ionizirajočih sevanj (izdalo ga je Ministrstvo za zdravstvo, 7.11.1994), so delavci razvrščeni v tri skupine in na podlagi te razvrstitve tudi prejemajo dodatek k osnovni plači.

ZDR v 46. členu tudi določa, da se delovno razmerje s skrajšanim delovnim časom lahko sklene, če je to v interesu delavca in organizacije, ko je to družbeno in ekonomsko smotno glede na naravo in organizacijo dela ali izrabo delovnega časa ali glede na posebne potrebe zaposlovanja.

Na podlagi skupnega interesa in skupnih dolžnosti na področju izvajanja vzgojno-izobraževalnega, znanstveno raziskovalnega in strokovnega dela sta Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta in KC dne 24.1.1995 sklenila Dogovor o ureditvi dvojnih delovnih razmerij delavcev, zaposlenih na Univerzi v Ljubljani, Medicinski fakulteti in v KC Ljubljana, s katerim sta uredila dvojna delovna razmerja delavcev, zaposlenih v obeh ustanovah. KC s tem dogovorom zagotavlja strokovno delo, ki temelji na rednem delovnem razmerju učiteljev in visokošolskih delavcev, vsem pedagoškim delavcem Medicinske fakultete. Pedagoški delavci Medicinske fakultete, ki ne izpolnjujejo pogoja za nadaljevanje pedagoškega dela po univerzitetnih merilih se v skladu z dogovorom zaposlijo za polni delovni čas v KC. Dogovor določa tudi delež zaposlitve teh delavcev v posameznem zavodu.

Po podatkih KC je bilo na dan 31.5.1996 od 685 zdravnikov, zaposlenih za nedoločen čas, v dvojnem delovnem razmerju 132 zdravnikov (19%). Od tega je bilo 131 zdravnikov v rednem delovnem razmerju v KC za delovni čas, krajši od polnega (90%; 31 zdravnikov, 80%; 80 zdravnikov, 50%; 20 zdravnikov), za razliko do polnega delovnega časa pa v rednem delovnem razmerju na Medicinski fakulteti. Vsi zdravniki so bili v skladu z dogovorom tudi v dopolnilnem delovnem razmerju na Medicinski fakulteti v višini 33%

polnega delovnega časa. Po podatkih Upravnega odbora Univerze v Ljubljani je bilo na Medicinski fakulteti na dan 31.12.1995 redno in za določen čas zaposlenih skupaj 317 učiteljev, znanstvenih sodelavcev in visokošolskih sodelavcev, zdravniki KC v tem predstavljajo 41%.

1.2. Delovna uspešnost

V KC so v nadzorovanem obdobju januar - junij 1996 obračunavali in izplačevali del plače iz naslova delovne uspešnosti le nekaterim vodilnim delavcem (generalnemu direktorju, glavni sestri KC, namestniku generalnega direktorja ter pomočnikoma generalnega direktorja za ekonomske zadeve in pravne zadeve ter vodjema finančnega sektorja in sektorja za ekonomiko in organizacijo). Vsem navedenim je bila delovna uspešnost določena v pogodbi o zaposlitvi oziroma v sklepu o prvi razporeditvi kot del osnovne plače.

Povečevanje osnovne plače, določene v pogodbi o zaposlitvi oziroma v sklepu o razporeditvi, za odstotek delovne uspešnosti je v nasprotju z ZRPJZ, ki v 3. členu določa, da je plača sestavljena iz osnovne plače, dela plače za delovno uspešnost in dodatkov. Del plače za delovno uspešnost je torej eden od treh samostojnih delov plače, za določitev katerega veljajo posebni predpisi, osnovna plača pa je le osnova, na katero se uporabi določeni odstotek delovne uspešnosti pri izračunavanju dela plače iz tega naslova.

V pripombah oziroma pojasnilih KC navaja, da je sledil soglasju Ministrstva za zdravstvo z dne 6.9.1994, ki je dopuščalo, da se za nekaj delovnih mest določi plača na podlagi individualne pogodbe. V nadaljevanju navaja, da je od 1.7.1997 dan nalog kadrovske službi, da pripravi spremembe sklepa o prvi razporeditvi, na podlagi katerega bo delovna uspešnost izločena iz osnovne plače.

Dne 10.7.1996 so v KC vsem zaposlenim izplačali skupaj 73.751.530 SIT iz sredstev, ki so bila nakazana po sklepu Upravnega odbora ZZZS za izplačilo dodatne stimulacije nosilcem programov. ZZZS je sredstva namenil za izplačilo stimulacije na podlagi 45. člena Splošnega dogovora za leto 1995, ki določa, da bo "zavod prihranke znotraj sprejetega finančnega načrta, ki bodo posledica racionalnega dela izvajalcev, manjšega trošenja ob enaki ali boljši kakovosti dela, nosilcem programov v zdravstvenih dejavnostih namenil tudi določeno stimulacijo". V okviru razpoložljivih sredstev je KC določil stimulacijo v naslednjih zneskih: 47.000 SIT za zdravnike (odvisno od deleža zaposlitve v KC), 6.400 SIT za zdravstvene delavce in 6.100 SIT bruto za nezdravstvene delavce. Izplačana je bila hkrati z junijsko plačo, obračun pa je bil prikazan na posebnem obračunskem listu. Od navedenih bruto zneskov so obračunali prispevke in davek od osebnih prejemkov. Pri obračunu slednjega so upoštevali povprečno stopnjo davka od enomesečnega prejemka posameznega delavca, kar je v skladu z 18. členom ZDoh.

1.3. Dodatki

Za vse dodatke je v 20. členu ZRPJZ določeno, da se obračunavajo od osnovne plače delavca. Smiselno je potrebno to določilo upoštevati tudi za dodatke, ki se določajo glede na izhodiščno plačo za I. tarifno skupino. To pomeni, da se dodatki obračunavajo, enako

kot tudi osnovna plača, le za dejansko opravljene ure rednega dela. Pri obračunu plače za redno delo v KC je bilo določilo 20. člena ZRPJZ upoštevano.

1.3.1. Vplivi delovnega okolja in obremenitev pri delu

Pri pregledu obračunavanja in izplačevanja dodatkov za vplive delovnega okolja, dodatkov za delo s citostatiki in dodatkov za delo s psihično motenimi osebami ni bilo ugotovljenih nepravilnosti.

Dodatek za delo, ki poteka v kontroliranem področju ionizirajočega sevanja, določa 79. člen KPDZSV. Glede na stopnjo intenzivnosti sevanja se ta vpliv lahko ovrednoti s količnikom od 0,3 do 0,9. Od vseh 50 zdravnikov, zajetih v vzorec, jih je v proučevanem obdobju omenjeni dodatek prejelo 11 in sicer: šest zdravnikov v višini 0,9 količnika, dva zdravnika v višini 0,6 količnika in trije zdravniki v višini 0,3 količnika. Dodatek je bil obračunan v skladu z določili kolektivnih pogodb.

Dodatek je bil delavcem dodeljen na podlagi Pravilnika o dodatkih za težje delovne pogoje zaposlenim, ki delajo v območju virov ionizirajočih sevanj, ki ga je izdalo Ministrstvo za zdravstvo, dne 7.11.1994. Pravilnik razvršča delavce, ki delajo v območju ionizirajočega sevanja, glede na stopnjo intenzivnosti sevanja, v tri skupine. Na podlagi omenjenega pravilnika v Kliničnem centru prejema dodatek k plači skupaj 201 zaposleni v višini 0,3 količnika, 102 zaposlena v višini 0,6 količnika in 236 zaposlenih v višini 0,9 količnika. Pravilnik določa tudi število dni dodatnega dopusta, ki pripada delavcem, ki delajo pod temi pogoji (3 do 9 dni oz. 18 dni) tako, da znaša skupno število dni dopusta iz naslova dela v pogojih ionizirajočega sevanja 5769 dni letno (povzeto po dopisu KC Ministrstvu za zdravstvo, z dne 18.2.1997).

KC je skupaj z Ministrstvom za zdravstvo pri Inštitutu Jožef Stefan naročil študijo o dejanski ogroženosti zdravja delavcev zaradi ionizirajočega sevanja. Ugotovitev študije, ki je bila dokončana junija 1996 je, da je obstoj skupine z največjo ogroženostjo neutemeljen, v srednjo skupino sodijo trije zaposleni, v skupino z najmanjšo obremenitvijo pa nekaj 10 delavcev.

Junija 1996 je bilo zaradi ionizirajočega sevanja izplačano skupaj 11 mio SIT dodatkov. Zaradi skrajšanega obveznega delovnega časa in dodatnih 3 do 18 dni dopusta, do katerega so ti delavci upravičeni, je potrebno dodatno zaposlovati enako nagrajevane delavce, kar predstavlja za KC dodatno finančno obremenitev. V prvem polletju 1996 je bilo samo za izplačilo dodatka za ionizirajoče sevanje porabljenih 66 mio SIT. Postopek razreševanja problematike v zvezi z ionizirajočim sevanjem traja že od 1.7.1996, ko je KC seznanil Ministrstvo za zdravstvo z rezultati študije in zaprosil za navodila za razrešitev nastale situacije. Glede na rezultate omenjene študije iz tega naslova uživa pravice in zvišuje stroške poslovanja več kot 500 delavcev KC.

KC poroča, da je bil na kolegiju generalnega direktorja dne 5.5.1997 sprejet sklep, da se pri reševanju problematike v zvezi z delom v področju ionizirajočega sevanja upošteva rezultate izdelane študije Inštituta Jožef Štefan, z omenjeno problematiko pa je bilo seznanjeno tudi Ministrstvo za zdravstvo, od katerega pričakujejo pripravo predpisa, ki bo to področje urejal celovito in enotno za vse javne zavode s področja zdravstva.

1.3.2. Drugi dodatki

a) Dodatek za delovno dobo

V nadzorovanem obdobju so v Kliničnem centru obračunavali dodatek za delovno dobo v višini, ki jo določata kolektivni pogodbi (82. člen KPDZSV in 72. člen KPZZ). Način izračuna dodatka za delovno dobo je bil v KC v obdobju januar - maj 1996 naslednji: zmnožek izhodiščne plače in količnika za izračun osnovne plače delavca so delili s povprečnim mesečnim fondom ur, rezultat pa pomnožili s pripadajočim odstotkom dodatka za delovno dobo posameznega delavca ter s številom ur rednega dela ter ur, za katere je delavcu pripadalo nadomestilo. V osnovo za obračun dodatka za minulo delo sta bila v obdobju januar - maj 1996 vključena tudi dodatka za popoldansko izmensko delo ter za delo v deljenem delovnem času, kar je v nasprotju z 20. členom ZRPJZ, 82. členom KPDZSV in 72. členom KPZZ. Višina ugotovljenih nepravilnosti iz tega naslova za vse zdravnike v nadzorovanem obdobju je 550.000 SIT.

Od junija 1996 dalje v KC obračunavajo nadomestila na podlagi bruto urne postavke, ki je za zdravnike v skladu s KPZZ izračunana na podlagi povprečja preteklih treh mesecev. Bruto urna postavka že vsebuje vse dodatke, ki pripadajo posameznemu delavcu, zato od junija dalje dodatek za delovno dobo posebej obračunavajo le za ure rednega dela.

Dodatek za delovno dobo je pri plači vodilnih delavcev, v nasprotju z 20. členom ZRPJZ, obračunan od osnove, ki vsebuje tudi del plače za delovno uspešnost.

KC v pripombah oziroma pojasnilih navaja, da je obračun dodatka za delovno dobo od junija 1996 dalje usklajen z določili kolektivnih pogodb. Glede dodatka za delovno dobo pri plači vodilnih pojasnjuje, da je sledil soglasju Ministrstva za zdravstvo, ki je dopustilo, da se za nekaj vodilnih delovnih mest določi plača na podlagi individualnih pogodb. S spremembo sklepov o prvi razporeditvi bo omenjena nepravilnost odpravljena.

b) Dodatki za delo v manj ugodnem delovnem času

Za delo v manj ugodnem delovnem času pripadajo delavcu dodatki, ki se obračunavajo le za čas, ko je delavec delal v teh pogojih. Osnova za izračun dodatkov je osnovna plača delavca. Kolektivni pogodbi (84. in 85. člen KPDZSV ter 66. do 68. člen KPZZ) določata minimum dodatkov, ki pripadajo delavcu za delo v manj ugodnem delovnem času. Dodatki se med seboj ne izključujejo, razen dodatka za delo na dan državnega praznika in dodatka za delo na nedeljo.

– Dodatek za izmensko delo oz. redno delo v popoldanskem in nočnem času

Ugotovljeno je bilo, da v KC obračunavajo dodatek za izmensko oz. redno delo v popoldanskem in nočnem času v višini 10%. Kadar poteka izmensko delo ponoči oz. na dan praznika ali nedeljo, obračunajo tudi 50% oz. 100% dodatek od osnovne plače, preračunane na urno postavko, kar je v skladu z določili kolektivnih pogodb. Pri pregledu v vzorec zajetih obračunov je bilo ugotovljeno, da je bil pri obračunu plače za delavko Kl.

za maksilofacialno kirurgijo za mesec april 1996 obračunan dodatek za izmensko delo v višini 157.027,40 SIT. Ker je osnova za obračun dodatka za delovno dobo vsebovala tudi dodatek za izmensko delo, je bil za 18.085,20 SIT previsoko obračunan tudi dodatek za delovno dobo za mesec april.

V pisni obrazložitvi z dne 25.3.1997 KC navaja, da je bil dodatek za izmensko delo obračunan napačno v višini 157.027,40 SIT zaradi napake pri vnosu podatkov. Napaka je bila ugotovljena pri kontroli obračuna dodatkov za obdobje januar-oktober 1996. Poračun preveč obračunanega dodatka za izmensko delo je bil opravljen v treh obrokih in sicer pri plači za november in december 1996 ter marec 1997, kar je razvidno iz predloženih plačilnih list, v skupni višini 157.027,40 SIT. Druge nepravilnosti niso bile ugotovljene.

– Dodatek za nočno delo

Dodatek za nočno delo določata 84. člen KPDZSV in 66. člen KPZZ. Osnova za obračun dodatka je osnovna plača zdravnika, preračunana na urno postavko. Dodatek se obračuna in izplača le za čas, ko delavec dela v razmerah, zaradi katerih mu dodatek pripada. V skladu z določili 66. člena KPZZ pripada zdravnikom za nočno delo dodatek v višini 30% osnovne plače. Tudi 84. člen KPDZSV je do aprila 1996 določal dodatek za nočno delo v višini 30% osnovne plače delavca. Od aprila dalje v skladu z Aneksom h KPDZSV pripada delavcu za nočno delo dodatek v višini 50% od osnove, razen za primer obvezne prisotnosti, stalne pripravljenosti ter za opravljene storitve v času dežurstva oziroma stalne pripravljenosti, ki so izražene v pavšalu, ko delavcu pripada dodatek v višini 30% od osnove, ki jo določa 87. člen KPDZSV.

V KC so od januarja do aprila 1996 obračunavali dodatek za nočno izmensko delo v višini 30%, od aprila dalje pa v skladu z Aneksom h KPDZSV obračunavajo dodatek v višini 50% od osnovne plače delavca. Ker se ure dežurstva na osnovi iskustvenega razmerja pavšalno delijo na ure obvezne prisotnosti in ure dela, so v skladu z določili KPDZSV v celotnem obdobju januar - junij 1996 obračunavali dodatek za nočno delo v višini 30% od osnove. Dodatek za nočno delo v času pripravljenosti so od januarja do marca obračunavali v višini 30%, od aprila 1996 dalje pa v višini 50%, kar je v skladu z določili kolektivnih pogodb.

ZDR v 39. členu kot nočno delo opredeljuje delo med 23. in 6. uro naslednjega dne. Če je z razporeditvijo delovnega časa določena nočna delovna izmena, pa se šteje za nočno delo osem nepretrganih ur v času med 22. in 7. uro naslednjega dne. V KC v nasprotju z 39. členom ZDR dodatek za nočno delo obračunavajo za 8 ur (kot da gre za nočno izmeno).

KC v pripombah oziroma pojasnilih navaja, da je bila v juniju 1997, s spremenjenim načinom evidentiranja ur za obračun dodatka za nočno delo v dežurstvu in stalni pripravljenosti, nepravilnost odpravljena.

– Dodatek za delo na dan praznika in dela prostega dne

Pri pregledu v vzorec zajetih obračunov nepravilnosti niso bile ugotovljene.

– Dodatek za delo preko polnega delovnega časa

Za delo preko polnega delovnega časa pripada zdravniku, v skladu s 84. členom KPDZSV ter 73. členom KPZZ, dodatek v višini 50% od osnove. Delo preko polnega delovnega časa se obračunava in izplačuje mesečno. Osnova za obračun dodatka je v skladu s 66. členom KPZZ osnovna plača delavca.

Delo preko polnega delovnega časa zajema nadurno delo, delo v času dežurstva ter delo v času pripravljenosti. Ker KC zagotavlja neprekinjeno zdravstveno varstvo, ima organizirano tudi dežurstvo in pripravljenost, z nadurnim delom pa v glavnem nadomešča odsotnost z dela. Omejitve, ki jih določa ZDR v 50. členu glede trajanja dela zdravnikov preko polnega delovnega časa, v KC upoštevajo.

Pri pregledu v vzorec zajetih obračunov plač je bilo ugotovljeno, da so v KC v obdobju januar - maj 1996 kot osnovo pri obračunu dodatka za delo preko polnega delovnega časa (pri nadurnem delu) upoštevali osnovno plačo delavca, povečano za dodatek za delovno dobo, kar je v nasprotju z 20. členom ZRPJZ, 83. členom KPDZSV in 66. členom KPZZ. Višina ugotovljenih nepravilnosti iz tega naslova za vse zdravnike v nadzorovanem obdobju je 1.200.000 SIT.

Navedeno nepravilnost je zavod odpravil tako, da je obračunavanje nadurnega dela z oktobrom 1996 uskladi z določili kolektivnih pogodb.

KC v pripombah oziroma pojasnilih navaja, da je bila omenjena nepravilnost oktobra 1996 odpravljena, od 1.7.1997 dalje pa bo s spremembo pogodb o zaposlitvi odpravljena tudi previsoka osnova za obračun dodatka za delo preko polnega delovnega časa. Ugotavlja tudi, da razen namestnika generalnega direktorja, ki ga po novem statutu ni več, noben vodilni delavec ni imel evidentiranih ur dela preko polnega delovnega časa.

c) Dodatek za mentorsko delo

V skladu s 86. členom KPDZSV in 71. členom KPZZ pripada zdravniku, ki v okviru svojega dela v rednem delovnem času uvaja v delo pripravnike, sekundarije, specializante oziroma druge zdravstvene delavce, za vsako, s programom mentorskega dela določeno uro, dodatek v višini najmanj 30% urne vrednosti njegove osnovne plače in se mu za opravljanje mentorskih dolžnosti zmanjša redna delovna obveznost za dve uri tedensko.

Direktor KC je dne 28.10.1994 sprejel Pravila za izvajanje mentorstva v Javnem zdravstvenem zavodu Klinični center Ljubljana, ki med drugim določajo tudi način nagrajevanja mentorjev. V skladu z določili pravilnika kandidat razpolaga z mesečnim številom ur, ki se v skladu s programom in delom ter angažiranostjo mentorjev razporedi med nadzornega in neposredne mentorje. Vsak mentor lahko opravi na mesec največ 90 mentorskih ur.

V obdobju januar - maj 1996 v KC dodatka za mentorstvo niso obračunavali, v juniju 1996 so zato nekaterim mentorjem obračunali dodatek tudi za opravljeno mentorsko delo v preteklih mesecih. Dodatek je bil obračunan v skladu z določili kolektivnih pogodb in pravilnikom.

d) Dežurstvo in stalna pripravljenost

Dežurstvo in stalno pripravljenost opredeljujeta 69. člen KPZZ in 87. člen KPDZSV. Dežurstvo je posebni delovni pogoji delovnega mesta, ko mora biti zdravnik prisoten v zavodu, da lahko opravlja nujne zdravniške storitve, stalna pripravljenost pa je posebni delovni pogoji, ko mora biti zdravnik vsak čas dosegljiv zaradi opravljanja nujnih zdravniških storitev. Za vsako uro obvezne prisotnosti pripada zdravniku ob delavniku plačilo v višini 90% urne vrednosti osnovne plače delovnega mesta, za katero se dežurstvo opravlja. Če ure obvezne prisotnosti sovpadajo z nedeljo, praznikom ali nočnim časom, pripadajo zdravniku tudi dodatki v višini, kot jih določata 66. člen KPZZ in 84. člen KPDZSV. Za vsako uro stalne pripravljenosti pripada zdravniku plačilo v višini 30% urne vrednosti osnovne plače delovnega mesta, za katero se stanje pripravljenosti opravlja, povečane za dodatke iz naslova dela v manj ugodnem delovnem času.

Ure dežurstva in stalne pripravljenosti v KC evidentirajo v poročilu o opravljenih urah. Posebej evidentirajo ure dežurstva podnevi in ponoči ter ure, opravljene ob delavniku oziroma v nedeljo ali na dan praznika, kar je podlaga za obračun dodatkov za delo v manj ugodnem delovnem času. Vse opravljene ure dežurstva se na podlagi iskustvenega razmerja delijo na delo in prisotnost v razmerju 40:60. Delo v času dežurstva obračunajo kot delo preko polnega delovnega časa, prisotnost v času dežurstva pa, v skladu z določili kolektivnih pogodb, v višini 90% urne vrednosti osnovne plače delovnega mesta, za katero se dežurstvo opravlja.

Pri posameznih zdravnikih, izbranih v vzorec, je bilo ugotovljeno, da so ure dežurstva prerazporejali v redni delovni čas, pri čemer so v vseh primerih znižali število ur prisotnosti, kar je v nasprotju z 69. členom KPZZ in 87. členom KPDZSV, ki določata, da se v redni delovni čas prerazporeja čas, v katerem zdravnik v dežurstvu ali pripravljenosti opravlja storitve. Na navedeno nepravilnost so bili v KC v času nadzora opozorjeni. Iz evidenc o opravljenih urah in obračuna plač za mesec marec 1997 je razvidno, da je bila nepravilnost odpravljena.

Pri obračunu ur stalne pripravljenosti ob delavnikih oziroma na dan nedelje ali praznika so v celotnem nadzorovanem obdobju upoštevali pavšalno delitev dnevne in nočne pripravljenosti in dela v pripravljenosti na podlagi iskustvenega razmerja in sicer 50:50 za delavnik oziroma 70:30 za nedeljo in praznik. Stanje pripravljenosti so obračunali tako, da so urno vrednost osnovne plače delovnega mesta, za katero se je pripravljenost opravljala, pomnožili s številom ur in z ustreznim koeficientom (0,35 za delavnik in 0,63 za nedeljo oziroma praznik).

Ugotovljeno je bilo, da je pri obračunu opravljenih ur dela v času stalne pripravljenosti prihajalo do dvojnega obračunavanja teh ur. Dvojnost obračunavanja se kaže v tem, da so ure dela v času pripravljenosti obračunane posebej kot ure dela v pripravljenosti in hkrati kot ure stanja pripravljenosti. Opisani način obračuna ni v skladu s 4. odstavkom 87. člena KPDZSV in 6. odstavkom 69. člena KPZZ, ki določata, da se ure obvezne prisotnosti, stalne pripravljenosti in ure opravljanja storitev medsebojno izključujejo. Višina ugotovljenih nepravilnosti v nadzorovanem obdobju za vse zdravnike je 1.500.000 SIT

Pri pregledu obračunavanja in izplačevanja dodatkov za vodenje, za znanstveno stopnjo in za podeljeni naziv, ni bilo ugotovljenih nepravilnosti.

KC v pripombah oziroma pojasnilih navaja, da je bila nepravilnost v zvezi z razporejanjem ur prisotnosti v dežurstvu v redni delovni čas odpravljena in kot dokaz prilaga poročilo o opravljenih urah za mesec junij 1997.

e) Zdravniški dodatek

V prvi točki Aneksa h KPZZ je določeno, da se k osnovni plači delovnega mesta zdravnika določi dodatek (v nadaljevanju zdravniški dodatek). Dodatek za obdobje od 1. februarja do 30. aprila 1996 je bil določen v višini 0,9 količnika izhodiščne plače za I. tarifni razred dogovorjene z KPND. Od 1. maja 1996 dalje pa je zdravniški dodatek sestavljen iz 0,64% izhodiščne plače za I. tarifni razred dogovorjene z KPND in 6,94% vrednosti tarifnega razreda, v katerega je zdravnik na podlagi ZRPJZ razporejen z napredovanjem.

Zdravniški dodatek in dodatki na podlagi 89.b in 89.c člena KPDZSV se med seboj izključujejo, kar v KC upoštevajo.

Dne 10.6.1996 je KC zdravnikom izdal sklepe o določitvi zdravniškega dodatka. Dodatek je bil določen vsem zdravnikom, vključno z direktorjem zavoda. Zdravniški dodatek za februar, marec in april, v višini 0,9 izhodiščne plače, je bil izplačan vsem zdravnikom v aprilu (skupaj za vse tri mesece 93.508,20 SIT na zdravnika, ki je polno zaposlen v KC, ostali v sorazmernem deležu; skupaj izplačano v aprilu iz naslova zdravniškega dodatka: 17.093.883,30 SIT; pregledano 4.366.832,90 SIT oz. 25,5%). Pri obračunu zdravniškega dodatka niso upoštevali neplačane odsotnosti zaradi stavke.

Od 1.5.1996 dalje so zdravniški dodatek v KC obračunavali v skladu z navodili Ministrstva za zdravstvo (številka 143-5/96 z dne 22.4.1996). Pri izračunu dodatka so upoštevali izhodiščni razred tarifne skupine, v katero je bil zaposleni razporejen z napredovanji in ne plačilni razred, v katerega je bil dejansko razporejen. Ocenjena razlika med višino dodatka, kot jo določa Aneks h KPZZ in dejanskim izplačilom za meseca maj in junij 1996 (za vse zdravnike KC) je 5.200.000 SIT.

Ugotovljene nepravilnosti pomenijo, v povezavi s 1. točko Aneksa h KPZZ, kršitev 20. člena ZRPJZ, ki določa, da se dodatki izplačujejo v višini, določeni s kolektivno pogodbo, zakonom ali na njegovi podlagi izdanim predpisom.

KC v pripombah oziroma pojasnilih navaja, da je bil zdravniški dodatek obračunan v skladu z navodili Ministrstva za zdravstvo z dne 22.4.1996 in z dne 11.4.1997 ter da je bil opravljen poračun plače in nadomestil zaradi spremembe zdravniškega dodatka od 1.1.1997.

f) Dodatek za delo v komisijah

Pri pregledu obračunov plač zdravnikov, zajetih v vzorec, je bilo ugotovljeno, da eden od zdravnikov v celotnem nadzorovanem obdobju prejema tudi "dodatek za delo v komisiji" v višini 0,84 količnika izhodiščne plače. Ugotovljeno je bilo, da gre za člana Odbora za

znanstveno-raziskovalno delo, v katerem so poleg omenjenega še štirje zdravniki, ki prejemajo dodatek v višini 0,84 oziroma 1,67 količnika mesečno. Skupaj je bilo v obdobju januar-junij 1996 iz tega naslova izplačano 957.586 SIT. Kot je razvidno iz dokumentacije, je delo članov Odbora za znanstveno-raziskovalno delo plačano iz sredstev, pridobljenih po pogodbah z Ministrstvom za znanost in tehnologijo, iz postavke "poslovna režija enote".

Izplačilo dodatka za delo v komisijah nima pravne podlage v veljavnih predpisih (KPDZSV in KPZZ).

KC v pripombah oziroma pojasnilih poroča, da je bilo izplačilo dodatka za delo v komisijah članom Odbora za znanstveno raziskovalno delo, s 1.7.1997 ukinjeno.

1.4. Nadomestila

Ugotovljeno je bilo, da so v KC januarja in februarja 1996 obračunavali nadomestila zaradi bolezni, letnega in študijskega dopusta, dela na prosti dan po zakonu in ostalih primerov, ki jih določata 90. člen KPDZSV in 75. člen KPZZ, po urni postavki osnovne plače tekočega meseca, dodatke pa so obračunavali posebej. Omenjeni način obračunavanja nadomestil je bil v nasprotju z določili 75. člena KPZZ, ki določa, da je osnova za obračun nadomestila izplačana plača zdravnika v zadnjih treh mesecih, povečana z rastjo plač v zavodu.

V marcu 1996 so v KC začeli obračunavati nadomestila na podlagi urne postavke, ki je vsebovala tudi dodatke, ki so pripadali posameznemu zdravniku. V aprilu in maju so uporabili stari način obračunavanja, v juniju pa so ponovno prešli na obračunavanje nadomestil na podlagi urne postavke, ki je izračunana kot povprečje izplačane plače za zadnje tri mesece. Zaradi napake v programu je prišlo do napak, ki so jih poračunali pri izplačilih v naslednjih mesecih.

Nadomestilo plače zaradi dela s skrajšanim delovnim časom je v KC v nadzorovanem obdobju prejemale 13 zdravnikov. Ugotovljeno je bilo, da v KC pri obračunu nadomestil v breme ZPIZ niso upoštevali ur neplačane odsotnosti, tako kot pri obračunu plače za redno delo. Delavci so zato dobili višje nadomestilo kot pa bi jim pripadalo v skladu s 131. členom Zakona o invalidskem in pokojninskem zavarovanju, ki določa, da je nadomestilo plače zaradi dela s skrajšanim delovnim časom enako razliki med plačo, ki jo prejema zavarovanec s preostalo delovno zmožnostjo za krajši delovni čas od polnega in plačo, ki bi jo dobival, če bi opravljal isto delo s polnim delovnim časom. Ocenjena višina nepravilnosti iz tega naslova je 550.000 SIT

1.5. Plača direktorja

Količnik za določitev osnovne plače generalnega direktorja KC je bil določen z odredbo ministra za zdravstvo (št. 143-4/94 z dne 21.7.1994) v višini 8,50. S sklepom o razporeditvi (z dne 10.3.95), ki ga je izdal svet zavoda, je bil direktorju določen odstotek dela plače za delovno uspešnost v višini 50 % na osnovni količnik. Navedeni odstotek pomeni, da so bili vsi kriteriji iz Odredbe o merilih za ugotavljanje delovne uspešnosti

direktorjev bolnišnic, zdravstvenih domov, Inštituta za varovanje zdravja RS in zavodov za zdravstveno varstvo (v nadaljevanju Odredba o merilih) ocenjeni z najvišjim možnim odstotkom.

Iz sklepa je razvidno, da znaša osnovna plača direktorja 12,80 količnika. Takšno določilo sklepa je v nasprotju z ZRPJZ, ki v 3. členu določa, da je plača sestavljena iz osnovne plače, dela plače za delovno uspešnost in dodatkov. Del plače za delovno uspešnost je torej eden od treh samostojnih delov plače, za določitev katerega veljajo posebni predpisi. Osnovna plača pa je le osnova, na katero se uporabi tako določeni odstotek delovne uspešnosti pri izračunavanju zneska plače iz tega naslova. Zato je povečanje osnovne plače za odstotek delovne uspešnosti v nasprotju z navedenim določilom ZRPJZ.

V nasprotju z Odredbo o merilih ki v 6. členu določa, da se delež plače za delovno uspešnost direktorja določa najmanj enkrat letno, je v KC še vedno v veljavi sklep sveta zavoda z dne 10.3.1995.

Zaradi povečanja osnovne plače (za del plače iz naslova delovne uspešnosti) je prišlo pri obračunu plače do nepravilnosti pri obračunavanju dodatka za delovno dobo, ki mu je obračunska osnova osnovna plača. Navedeni dodatek je bil direktorju obračunan od osnovne plače, povečane za del plače iz naslova delovne uspešnosti (torej od količnika 12,80), kar presega višino osnove za obračun dodatka za delovno dobo, določene v 82. členu KPDZSV in je v nasprotju z 20. členom ZRPJZ. Na dodatke, ki se obračunavajo od izhodiščne plače, navedena nepravilnost ni imela vpliva.

Na podlagi kolektivnih pogodb in sklepov sveta zavoda je prejemal direktor naslednje dodatke:

- Dodatek za delovno dobo: v višini 13,00 % oziroma 13,50 % od osnovne plače. Nepravilnosti v zvezi z uporabo osnove za obračun tega dodatka so navedene zgoraj, višina nepravilnosti je ocenjena na 120.000 SIT.
- Dodatek za znanstveno stopnjo - doktorat znanosti: v višini 0,50 količnika izhodiščne plače. Nepravilnosti niso bile ugotovljene.
- Od 1.4.96 dalje je prejemal na podlagi sklepa sveta zavoda dodatek za povečane vplive delovnega okolja in obremenitve pri delu - 76. člen KPDZSV: v višini 0,10 količnika izhodiščne plače. Nepravilnosti niso bile ugotovljene.
- S sklepom sveta zavoda (z dne 10.6.96) je določeno, da direktorju od 1.5.96 dalje pripada tudi zdravniški dodatek: v višini 1,06 količnika izhodiščne plače. Glede določitve, komu pripada zdravniški dodatek, je 1. točka Aneksa h KPZZ povsem jasna, saj določa, da se "Določi dodatek k osnovni plači *delovnega mesta* zdravnika oziroma zobozdravnika...". Zdravnik, ki opravlja delo direktorja, je razporejen na delovno mesto direktorja in mu po diktaciji aneksa zdravniški dodatek ne pripada. Enako velja tudi za zdravnika, ki je razporejen na delovno mesto pomočnika generalnega direktorja.

1.6. Znanstveno raziskovalna dejavnost

Poleg zdravstvene in izobraževalne dejavnosti je kot temeljna dejavnost KC v Sklepu o preoblikovanju javnega zavoda Klinični center Ljubljana opredeljena tudi raziskovalna

dejavnost. KC izvaja znanstveno raziskovalno delo z naslednjimi poglobitnimi cilji: izvajanje temeljnih raziskav, izvajanje uporabnih, ciljnih in razvojnih raziskav za potrebe nacionalnega zdravstvenega varstva.

Sredstva za financiranje izvajanja znanstveno raziskovalnih nalog se zagotavljajo na podlagi pogodb, ki jih KC sklene z naročniki nalog. Prihodki iz raziskovalnega dela so po podatkih iz poročila o poslovanju za razdobje januar - junij 1996 znašali 162 mio SIT, kar je v strukturi vseh prihodkov KC predstavljalo 1 %.

Pretežni del znanstveno raziskovalnih nalog se financira na podlagi pogodbe z Ministrstvom za znanost in tehnologijo (v nadaljevanju MZT), ki je bila za leto 1996 sklenjena v mesecu maju 1996. Pogodba določa financiranje 69 raziskovalnih nalog, za katere je MZT namenilo 222.787.646,10 SIT. Sredstva po tej pogodbi se KC kot izvajalcu dodeljujejo na podlagi Zakona o izvrševanju proračuna (v nadaljevanju ZIP), 33. člena Zakona o raziskovalni dejavnosti (v nadaljevanju ZRD), Nacionalnega raziskovalnega programa (v nadaljevanju NRP), Sklepa o normativih in standardih za določanje sredstev za izvajanje nacionalnega raziskovalnega programa (v nadaljevanju Sklep o normativih) ter Odredbe o določitvi cene raziskovalne ure v letu 1995.

V primeru da naročnik-financer raziskovalnih nalog ni MZT, sklene KC z zaposlenimi zdravniki, ki sodelujejo pri raziskavi, avtorske pogodbe. Kadar pa je naročnik MZT, je obračunavanje in plačevanje raziskovalnega dela zdravnikov urejeno na spodaj opisani način.

Pri obračunavanju znanstveno raziskovalnega dela konkretnim izvajalcem posameznih nalog se v KC, poleg zgoraj navedenih predpisov, uporabljajo Navodila za materialno-finančno izvajanje znanstveno-raziskovalnega dela v Kliničnem centru Ljubljana (v nadaljevanju Navodila), ki jih je sprejel generalni direktor KC in se uporabljajo od 1.1.1995 dalje. Navodila imajo značaj splošnega internega akta. Njihov glavni namen je zagotoviti strogo namensko porabo javnih sredstev, pridobljenih za znanstveno raziskovalno dejavnost ter razmejiti ta sredstva od tistih javnih sredstev, ki jih KC pridobiva za izvajanje zdravstvene dejavnosti.

Obračunavanje raziskovalnega dela zdravnikov določajo Navodila v šestem poglavju. Obračun opravljenega dela na raziskovalni nalogi se opravi na podlagi podatkov iz Poročila o opravljenem raziskovalnem delu, ki ga podpišeta odgovorni nosilec raziskovalnega projekta in direktor organizacijske enote. Podlaga za tekoče *izplačilo plač* upravičencem iz tega naslova so poročila, ki so oddana v strokovno službo do 25. v mesecu za tekoči mesec. Strokovna služba preveri pravilnost poročil in jo potrdi s podpisom ter jih posreduje v obračun računovodski službi.

Omejitve števila načrtovanih ur sodelovanja sodelavcev na raziskovalnih nalogah so navedene v tretji točki Dodatka 3 k tč. 3.5.1. Navodil in izhajajo iz Sklepa o normativih, Navodil za izpolnjevanje finančnega predračuna za mladega raziskovalca za leto 1995, Sklepa ministra za znanost in tehnologijo, ministra za šolstvo in šport ter ministra za zdravstvo o ureditvi zgornje meje plač visokošolskih učiteljev in zdravnikov-raziskovalcev iz državnih virov (z dne 14.12.1993) ter Splošnih pravil za sodelovanje na programih MZT (15.6.1993). Raziskovalci, ki so v KC zaposleni kot raziskovalci s polnim delovnim časom, prejemajo plačo izključno iz sredstev raziskovalnih nalog na katerih sodelujejo in lahko sodelujejo na programih MZT do največ 1700 ur na leto (kar predstavlja 2184 obračunskih

ur letno - tč. 1.3. prve točke B dela Sklepa o normativih). Če je raziskovalec v KC redno zaposlen za izvajanje zdravstvenega programa za polni delovni čas, lahko sodeluje pri programih raziskovalne naloge skupaj še do *največ 567 ur na leto nad polno obremenitvijo* (kar predstavlja 1,33 obsega rednega dela in s tem tudi plače).

Iz plačilnih list je razvidno, da je zdravnik, ki je hkrati opravljal tudi delo na raziskovalni nalogi, prejemal;

- 100% plačo ali nadomestilo za redno delo izvajanja zdravstvene dejavnosti, ki je bila obračunana v skladu z ZRPJZ ter določili KPZZ in KPDZSV
- plačo za raziskovalno delo, ki je bila obračunana kot produkt cene raziskovalne ure ter števila opravljenih raziskovalnih ur¹.

Področje raziskovalnega dela za izvajalce, ki niso redno zaposleni v raziskovalni organizaciji (za te se uporabljata KPND in KP za raziskovalno dejavnost) urejajo naslednji predpisi:

- ZRPJZ kot temeljni zakon določa način obračunavanja plač v javnih (zdravstvenih) zavodih: v 3. členu je predpisano, da je plača sestavljena iz osnovne plače, dela plače za delovno uspešnost ter dodatkov. Vsako izplačilo plače iz drugega naslova ni v skladu s to določbo.
- Zakon o delovnih razmerjih (v nadaljevanju ZDR) v 47. členu dopušča možnost delavcu, ki dela polni delovni čas, da sme izjemoma in največ tretjino polnega delovnega časa delati še v drugi organizaciji oziroma pri drugem delodajalcu, če gre za opravljanje zahtevnejših strokovnih, znanstvenih, pedagoških ali raziskovalnih del (t. i. dvojno delovno razmerje).

Iz navedenih zakonskih določil izhaja, da je možno obračunavanje in izplačevanje 133 % plače za redno delo le v primerih, ko delavec sklene dve delovni razmerji z dvema delodajalcema, skupno največ za 1,33 polnega delovnega časa.

Podzakonski predpisi pa določajo sledeče:

NRP v poglavju III. Sredstva po osrednjih programih določa: "Glede vprašanja zgornje meje zaslužka raziskovalca oziroma univerzitetnega učitelja iz državnih sredstev preko različnih ministrstev kot virov prihodka se ohranja sedanja omejitev na 1,3 plače in se s tem spodbuja angažiranje na podjetniškem trgu, kjer lahko zaslužek presega omenjeno mejo brez omejitev."

Sklep o normativih določa normative in standarde kot podlago za določitev obsega sredstev za izvedbo raziskovalnih razvojnih projektov in programov, ki se izvajajo v okviru NRP, za določitev cene raziskovalne ure in porabo proračunskih sredstev. V poglavju B. Cena raziskovalne ure, točka 1. Elementi za določitev cene, je določeno: "Pri ceni dela raziskovalca se upošteva, da ima posamezni izvajalec dovoljeno obremenitev največ 1700 efektivnih ur letno (kar predstavlja 2184 obračunskih ur letno) za redno delo, financirano iz proračuna MZT in največ štiri tretjine tega obsega, če je vsaj ena tretjina

---

¹ pri čemer letno število ur raziskovalne dejavnosti ne sme presegati 567 ur nad polno obremenitvijo (kar naj bi predstavljalo 33 % od 1700 efektivnih ur kot največje obremenitve raziskovalca) - iz finančnih predračunov za posamezne projekte v letu 1996 je razvidno, da je bilo najvišje načrtovano število raziskovalnih ur posameznega izvajalca ravno 567

financirana iz proračunskih sredstev drugih ministrstev. Ta omejitev velja za delo, financirano iz proračunskih sredstev RS." V poglavju C. Spremljanje porabe sredstev, 3. točka - druga alineja, je določeno: "Kadar na projektu ni izplačanih avtorskih honorarjev ali pogodbenega dela za zunanje izvajalce se deležu za plače lahko prišteje delež za avtorske honorarje in pogodbeno delo v breme neposrednih stroškov,... Izplačila za avtorske honorarje in pogodbeno delo so dovoljena izključno za izvajalce, ki niso v delovnem razmerju v organizaciji, izvajalki projekta."

Sklep Ministrstva za znanost in tehnologijo, Ministrstva za šolstvo in šport in Ministrstva za zdravstvo o ureditvi zgornje meje plač visokošolskih učiteljev in zdravnikov-raziskovalcev iz državnih virov obravnava načine za delo in izplačila nad obsegom 1,33 plače iz državnih virov, pri čemer izhaja iz predpostavke, da je redno delo in plača zanj v obsegu 1,33 polnega delovnega časa nesporno dovoljeno. Za izplačila nad to omejitvijo določa posebne pogoje in potrebna soglasja ter določa, da se izplačila izvajajo v obliki avtorske pogodbe in ne redne plače.

Na podlagi navedenih določb podzakonskih in upravnih aktov je KC določil zgoraj opisani način obračunavanja in izplačevanja raziskovalnega dela.

Iz navedenega sledi, da podzakonski akti, ki urejajo področje obračunavanja raziskovalnega dela, niso skladni z obstoječo zakonodajo na področju delovnih razmerij in plač v negospodarstvu. V skladu z veljavno zakonodajo je možno opravljati redno delo v obsegu 1,33 polnega delovnega časa ter prejemati 133 % plačo za redno delo le v primerih, ko delavec sklene dve delovni razmerji z dvema delodajalcema, ne pa tudi za opravljanje dveh različnih vrst dela za istega delodajalca (ne glede na vir financiranja posamezne vrste dela). Za opravljanje rednega dela (opredeljenega v sistemizaciji) pripada zaposlenemu plača, ki je po 3. členu ZRPJZ sestavljena iz osnovne plače, dela plače za delovno uspešnost in dodatkov.

Glede na to, da zaposleni zdravniki opravljajo raziskovalno delo izven svojega rednega delovnega časa, navedeni način plačila raziskovalnega dela v KC ni v skladu z ZRPJZ, mogoče je le izplačilo za delo preko polnega delovnega časa ali v obliki delovne uspešnosti, če so izpolnjeni ostali pogoji.

KC v pripombah oziroma pojasnilih navaja, da je delo preko polnega delovnega časa omejeno v skladu z zakonodajo in da vsi raziskovalci zagotavljajo tudi neprekinjeno zdravstveno varstvo in že na ta način izpolnijo limit, ki je določen z delovno zakonodajo glede nadurnega dela. Tudi za izplačila v obliki delovne uspešnosti obstajajo določene omejitve, ki raziskovalce postajajo v neenak položaj glede na druge zaposlene. KC se zavezuje, da bo skupaj z Ministrstvom za zdravstvo in Ministrstvom za znanost in tehnologijo v septembru 1997 poiskal ustrezen način plačevanja raziskovalnega dela.

2. Izplačevanje dela plače za čas stavke

Pri pregledu izplačila dela plače za čas stavke zdravnikov je bil pregledan način vodenja evidenc o prisotnosti na delu oziroma o opravljenih urah dela ter način obračunavanja plač in prispevkov za socialno varnost za obdobje stavke (od 21.3. do 12.4.1996). Opravljena je bila primerjava med številom izplačanih ur rednega dela, razvidnih iz plačilnih list in

evidentiranim številom ur opravljenega dela po evidencah o delu. Primerjava je bila opravljena za marec in april 1996.

V skladu z odredbo generalnega direktorja so zdravniki in zobozdravniki za čas stavke v marcu (od 21.3. do 31.3.1996) prejeli za 50% nižjo plačo za redno delo. Za ure stavke v aprilu (od 1.4. do 12.4.1996) pa so, v skladu z zaključkom sestanka direktorja in predstojnikov klinik in inštitutov, prejeli za 13% nižjo plačo za redno delo. Iz tega načina obračuna so bili izvzeti generalni direktor in namestnik generalnega direktorja ter ena od zdravnic. Odredba tudi določa, da KC poravna obveznosti iz naslova prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje delavcev in delodajalca do polnega fonda ur.

V pisni obrazložitvi z dne 25.4.1997 KC navaja, da so se za opisani način plačila dela za čas stavke odločili na kolegiju vseh direktorjev in predstojnikov klinik in inštitutov KC, na podlagi količine opravljenih storitev. Glede na to, da za marec niso bili na razpolago statistični podatki o opravljenih storitvah, je kolegij sprejel odločitev o 50% plačilu dela za čas stavke. Podatki o realizaciji opravljenih storitev za mesec april so pokazali, da so bile ambulantne storitve v povprečju realizirane v višini 87%, bolniško oskrbni dnevi pa v povprečju v višini 93,6%. Pri plačilu dela za čas stavke so, kot je navedeno v omenjeni obrazložitvi, upoštevali odstotek realizacije ambulantnih storitev, ki pa je bil nižji od realizacije hospitalnega dela.

V poročilih o opravljenih urah za marec in april so bile evidentirane ure dela brez upoštevanja stavke. Preračun je bil opravljen naknadno in sicer tako, da so za marec upoštevali za 7 dni 50% zmanjšanje števila opravljenih ur rednega dela, za april pa za 9 dni 13% znižanje števila opravljenih ur rednega dela. Razliko so v evidence vpisali kot neplačano odsotnost in ustrezno spremenili število ur rednega dela. Število ur neplačane odsotnosti je bilo odvisno od deleža zaposlitve posameznega delavca v KC. Za delavce s polnim delovnim časom je neplačana odsotnost za marec znašala 28 ur, za april pa 9 ur. Za ure neplačane odsotnosti je KC poravnal prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje zdravnikov in zobozdravnikov v skupni višini 7.030.848 SIT.

Zakon o stavki (v nadaljevanju ZStk) v 13. členu določa, da udeležba v stavki pod pogoji, določenimi s tem zakonom, ne pomeni kršitve delovne obveznosti, ne sme biti podlaga za začetek postopka za ugotavljanje disciplinske in materialne obveznosti delavca in ne sme imeti za posledico prenehanja delovnega razmerja delavca. Delavec, ki sodeluje v stavki, uveljavlja temeljne pravice iz delovnega razmerja, razen pravice do nadomestila osebnega dohodka, pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja pa uveljavlja v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Služba vlade za zakonodajo v dopisu št. 141-00/96-7-TD, z dne 3.4.1996 meni, da "delavci, ki v času stavke ne opravljajo svojega dela, niso upravičeni do plače niti do nadomestila plače, kar tudi določa drugi odstavek 13. člena ZStk. Ker so sestavni del plače tudi prispevki, ki jih mora delodajalec obračunati in plačati na podlagi zakona, stvarkajočim delavcem za čas stavke ni mogoče obračunati prispevkov, saj za ta čas sploh ne obstaja ustrezna osnova (plačilo za opravljeno delo). Ti delavci so sicer po 13. členu ZStk v delovnem razmerju in se jim čas stavke šteje v delovno dobo."

V nasprotju s tem stališčem pa Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v pojasnilu št. 03040-96 z dne 10.7.1996) ugotavlja, da je delodajalec s tem, da delovno razmerje stvarkajočim ni prenehalo tudi za čas nad 5 delovnih dni, pristal na uveljavljanje

izrednega neplačanega dopusta, ki se v skladu z 207. členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (v nadaljevanju ZPIZ), ob pogoju plačila prispevkov, všteva v zavarovalno dobo. Ker v tem času delavec ni prejel plače, se prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (delavca in delodajalca) obračuna in plača, v skladu s 234. členom ZPIZ, od plače zavarovanca, ki jo je imel v zadnjem mesecu pred nastopom neplačanega dopusta.

KPDZSV v 39. členu opredeljuje primere, v katerih ima delavec pravico do odsotnosti z dela brez nadomestila plače, pravice in obveznosti iz delovnega razmerja pa mu mirujejo. Stavke ne moremo uvrstiti v nobenega od primerov, za katere lahko zavod poravnava prispevke iz delovnega razmerja delavca za ta čas. Glede na to, da je KC poravnal prispevke (delavca in delodajalca) za pokojninsko in invalidsko zavarovanje delavcev za čas stavke, je presegel določila 39. člena KPDZSV.

3. Izplačevanje drugih osebnih prejemkov in povračil

Nadzor nad usklajenostjo obračunavanja in izplačevanja drugih osebnih prejemkov in povračil (prehrana med delom, prevoz na delo in z dela, izplačila na podlagi potnih nalogov, regres za letni dopust) je bil izveden na vzorcu 73 zdravnikov iz 25 organizacijskih enot v okviru KC.

3.1. Prehrana med delom

V nadzorovanem obdobju KC ni imel organizirane prehrane, zato so delavci prejeli povračilo v gotovini. Mesečni znesek je bil preračunan na uro obveznega delovnega časa in pomnožen s skupnim številom ur rednega dela, dežurstev in nadur. Inštitut za diagnostično in intervencijsko radiologijo je upošteval pri izračunu povračila tudi aktivne ure pripravljenosti.

Pri obračunu povračila za prehrano KC ni upošteval določila 102. člena KPDZSV, da pripada delavcu za delo preko polnega delovnega časa povračilo le za vsakih izpolnjenih 8 ur dela preko polnega delovnega časa v vsakem posameznem mesecu in je povračilo obračunal za vsako uro dela preko polnega delovnega časa.

KPDZSV v 102. členu določa, da se delavcem zagotovi povračilo stroškov za prehrano za dneve prisotnosti na delu. Do povračila so upravičeni tudi delavci, ki delajo najmanj s polovičnim delovnim časom. Zdravnikom, ki so v skladu z dogovorom o ureditvi dvojnih delovnih razmerij delavcev, zaposlenih na Medicinski fakulteti in v KC, zaposleni v KC za delovni čas, krajši od polnega, je KC obračunaval povračilo za prehrano v sorazmerni višini, glede na delež zaposlitve v zavodu. Prav tako so bili ti zdravniki, glede na določila dogovora in v skladu z 59. členom KPZZ, upravičeni do povračila stroškov tudi pri drugem delodajalcu (Medicinski fakulteti), sorazmerno glede na delež zaposlitve.

Pri pregledu poročil o opravljenih urah je bilo ugotovljeno, da v devetih organizacijskih enotah (Univerzitetna dermatološka kl., Univerzitetna ginekološka kl., Univerzitetni inštitut za pljučne bolnike in tuberkulozo Golnik, Univerzitetne interne klinike Zaloška, Kirurška služba, Kl. za nuklearno medicino, Univerzitetna ortopedska kl., Univerzitetna pediatrična kl., Univerzitetna stomatološka kl.), poročil o opravljenih urah niso

izpolnjujevali natančno. To je bilo mogoče zaključiti iz ugotovitve, da je štirinajst zaposlenih za 42 delovnih dni prejelo tudi povračilo stroškov za prehrano, čeprav jim je KC obračunal dnevnice po potnih nalogih. V teh primerih je KC presegel višino povračil, ki jo Uredba o višini povračil priznava kot odhodek pri ugotavljanju davčne osnove. Ker KC presežka povračil za prehrano ni vključil v davčno osnovo pri obračunu davka od osebnih prejemkov, je ravnal v nasprotju s 16., 42. in 43. členom ZDoh.

Za čas neplačane odsotnosti zaradi stavke zaposleni niso prejeli povračil stroškov za prehrano.

3.2. Stroški prevoza na delo in z dela

KC je izplačeval povračila za prevoz na delo in z dela zdravnikom s polnim delovnim časom v višini stroškov javnega prevoznega sredstva. Zaradi pomanjkljive kontrole oziroma netočnih evidenc prisotnosti so bili nepravilno obračunani stroški prevoza na delo nekaterim delavcem iz vzorca. Nekateri nepravilnosti so navedene v nadaljevanju:

- 1) delavka Univ. inštituta za pljučne bolezni in tuberkulozo Golnik; za štiri dni (15., 26., 27., in 29. februar 1996) je prejela povračilo za prevoz v višini 5.440,00 SIT, čeprav je bila ves mesec odsotna zaradi bolezni; za marec 1996 je bil obračunan prevoz na delo za 13 dni, iz evidence prisotnosti in potnih nalogov pa je razvidno, da je bila upravičena do prevoza na delo le za 7 dni, kar je za 5.520,00 SIT preveč
- 2) delavka Univ. inštitut za pljučne bolezni in tuberkulozo Golnik; za čas dopusta v razdobju od 12. do 16. in od 26. do 28. februarja 1996 (8 dni) je koristila redni letni dopust, prejela pa je tudi povračilo za prevoz, tako da je dobila preveč izplačano 5.500,00 SIT.
- 3) delavec Kirurške službe; na plačilnem listu za februar 1996 je povračilo za prevoz na delo obračunano dvakrat, od tega 19.100,00 SIT preveč
- 4) delavka Univerzitetne klinike za nuklearno medicino); junija 1996 je bila odsotna cel mesec (letni dopust, plačana odsotnost), prejela pa je povračilo za prevoz na delo (2.300,00 SIT)
- 5) delavec Univerzitetne interne klinike Zaloška; Iz potnega naloga (št. 256 z dne 14.3.1996) je razvidno, da ima stalno bivališče v Ljubljani (Clevelandska), povračilo za prevoz pa prejema v zneskih, ki so višji od cene prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, ki je v tem obdobju znašal 2.300,00 SIT mesečno. Na obračunskih listih mu je KC obračunal: januarja 9.860,00 SIT, februarja 9.500,00 SIT, marca 7.280,00 SIT, aprila 14.382,00 SIT, maja 6.736,00 SIT in junija 7.340,00 SIT, kar pomeni, da je v tem razdobju prejel za 41.298,00 SIT preveč za povračilo stroškov prevoza na delo.
- 6) delavec Univerzitetne interne klinike Zaloška; Stanuje na Miklošičevi v Ljubljani in je upravičen do povračila v višini stroškov za prevoz z javnimi prevoznimi sredstvi, prejel pa je : februarja 24.300,00 SIT, marca 25.400,00 SIT, aprila 25.400,00 SIT, maja 27.800,00 SIT in junija 24.720,00 SIT. Neupravičena razlika je 116.120,00 SIT.

Iz navedenega je mogoče zaključiti, da do napak prihaja zaradi netočnih evidenc o prisotnosti na delu v naslednjih organizacijskih enotah v okviru KC: Univerzitetni inštitut za pljučne bolezni in tuberkulozo Golnik, Kirurška služba, Univerzitetna klinika za nuklearno medicino. V Univerzitetnih internih klinikah Zaloška pa nimajo ažurnih podatkov o stalnem bivališču zaposlenih. Skupna ocena nepravilnosti iz naslova stroškov

prevoza na delo in z dela v nadzorovanem obdobju za zdravnike iz vzorca je 230.000 SIT. V istem razdobju je KC izplačal vsem delavcem skupaj 245 mio SIT.

Pri obračunu in izplačilu povračila za prevoz na delo in z dela stavke niso upoštevali.

3.3. Regres za letni dopust

Pri nadzoru izplačila regresa za letni dopust in obračuna davka od osebnih prejemkov nepravilnosti niso bile ugotovljene.

3.4. Službena potovanja

Pregledana so bila izplačila na podlagi potnih nalogov, ki so se nanašala na obdobje prvega polletja 1996. V vseh primerih je bila višina dnevnice prilagojena trajanju službene poti. Višina dnevnic je bila enaka zneskom po Uredbi o povračilu stroškov. Ker so bili ti zneski nižji od določenih po 106. členu KPDZSV in 86. členu KPZZ, ki določata, da cela dnevnicca ne sme znašati manj kot 5% povprečne plače v gospodarstvu RS za pretekle tri mesece, je tako ravnanje v naprotju z določili kolektivnih pogodb.

4. Plačevanje delovnih storitev po avtorskih pogodbah in pogodbah o delu

4.1. Avtorske pogodbe

V obdobju prvih šestih mesecev leta 1996 je KC na podlagi sklenjenih avtorskih pogodb izplačal 9.259.776,50 SIT. V tem obdobju je KC sklenil šest pogodb:

1. Organizacija tečaja, priprava in izvedba predavanj in praktičnih del za kolposkopski tečaj (dva izvajalca) - 329.168,00 SIT
2. Organizacija tečaja, priprava in izvedba predavanj in praktičnega dela pri tečaju operativne ginekološke tehnike za Italjane (en izvajalec) - 373.057,00 SIT
3. Priprava in predavanje na EEG tečaju (dva izvajalca) - 54.861,00 SIT
4. Preventivni pregledi - Izvedba rezultatov naročene raziskave (štirje izvajalci) - 901.615,50 SIT
5. Predavanje na 24. podiplomskem seminarju iz klinične toksilogije (štirje izvajalci) - 694.910,00 SIT
6. Mednarodni projekt ECAS - Evropska vodena akcija o sindromu NNSD (pet izvajalcev) - 400.470,00 SIT.

Izplačila po teh pogodbah so bila izvršena preko Avtorske agencije za Slovenijo (v nadaljevanju: AAS), ki je obračunala davek od osebnih prejemkov, skladno z 79. členom Zdoh. Med navedenimi šestimi pogodbami za izvedbo raziskovalnih nalog so sporne avtorske pogodbe, ki jih je KC sklenil z izvajalci za izvedbo raziskovalne naloge Preventivni pregledi - Izvedba rezultatov naročene raziskave. V opisu vrste in obsega dela je v vseh šestnajstih avtorskih pogodbah zapisano "izvajanje preventivnih pregledov" - tudi v pogodbi z vodjem raziskave. Osem pogodb z enako vsebino je KC sklenjenil tudi z izvajalci, ki po poklicu niso zdravniki. Ker je v specifikaciji računa AAS (št. 678018 z dne

14.5.96) zaračunano tudi izvajanje tehničnih del, je mogoče sklepati, da je bilo v ta namen izplačano 158.550,00 SIT neto (186.529,40 SIT bruto). Z zdravniki so bile sklenjene pogodbe v skupni višini 581.000,00 SIT neto (683.529,50 SIT bruto).

V prvem odstavku 5. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah je določeno, da so avtorska dela individualne intelektualne stvaritve s področja ... znanosti ..., primeroma pa je navedeno: predstavitve znanstvene, izobraževalne ali tehnične narave (tehnične risbe, načrti, skice, tabele, izvedenska mnenja, plastične predstavitve in druga dela enake narave). Iz tega sledi, da klinični pregledi, četudi niso klasični, niso avtorske stvaritve.

Iz navedenega je mogoče zaključiti, da so opisi vrste in obsega dela v pogodbah o avtorskem delu neustrezni in pomanjkljivi, pogodbe o avtorskem delu pa je KC sklenil tudi za izvajanje del, ki nimajo značaja avtorskega dela. AAS ima le vlogo posrednika pri nakazovanju avtorskih honorarjev in njeno posredovanje pri izplačilu honorarjev ni jamstvo, da gre za avtorska dela.

4.2. Pogodbe o delu

V prvih šestih mesecih leta 1996 je KC po pogodbah o delu izplačal skupaj 128.089.195 SIT, od tega 236 zdravnikom, zaposlenim v KC skupaj 36.794.306 SIT. Predmet nadzora so bile le pogodbe o delu z zdravniki KC. Pogodbe so bile sklenjene za delo v samoplačniških ambulantah KC za leto 1996, v skladu s Pravilnikom za delo samoplačniških specialističnih ambulant, ki ga je sprejel generalni direktor KC, Ministrstvo za zdravstvo pa je z njim soglašalo (št. soglasja 501-2/94 z dne 31.1.1994). Iz vsebine pogodb je razvidno, da se opravljeno delo v samoplačniških ambulantah plačuje glede na vrsto in obseg opravljenih storitev ter po ceni, ki je v skladu z veljavnim cenikom v samoplačniških ambulantah, predvidena v kalkulacijah, za plačilo delavcem.

Obseg izplačil po pogodbah o delu se v času stavke zdravnikov in zobozdravnikov, v primerjavi z ostalimi meseci, ni povečal. Pri pregledu obračunavanja davkov in prispevkov ni bilo ugotovljenih nepravilnosti.

MNENJE

Na podlagi ugotovitev opravljenega nadzora stroškov dela v prvem polletju 1996 v Kliničnem centru Ljubljana Senat I izreka mnenje s pridržkom.

Obrazložitev:

- Osnova za izračun dodatka za delovno dobo je v obdobju januar-maj 1996 vsebovala tudi dodatka za izmensko delo in deljeni delovni čas, kar je v nasprotju z 20. členom ZRPJZ. Osnova za obračun dodatka za delovno dobo pri plači vodilnih delavcev je v nasprotju z 20. členom ZRPJZ vsebovala tudi del plače za delovno uspešnost.
- Dodatek za nočno delo v času dežurstva so v nasprotju z 39. členom ZDR, ki kot nočno delo opredeljuje delo med 23. in 6. uro naslednjega dne, obračunavali za 8 ur (kot da gre za nočno izmeno) in ne za 7 ur, kot določa ZDR.
- Dodatek za delo preko polnega delovnega delovnega časa so v nasprotju z 20. členom ZRPJZ, 83. členom KPDZSV ter 66. členom KPZZ obračunavali od osnove, ki poleg osnovne plače delavca vsebuje tudi dodatek za delovno dobo. Prav tako je bila napačno (previsoko) določena tudi osnova za obračun dodatka za delo preko polnega delovnega časa pri vodilnih delavcih, ki imajo v nasprotju s 3. členom ZRPJZ v osnovno plačo vključen tudi del plače za delovno uspešnost.
- V nasprotju z 69. členom KPZZ ter 87. členom KPDZSV, ki določata, da se v redni delovni čas prerazporeja čas, v katerem zdravnik v dežurstvu ali pripravljenosti opravlja storitve, so v redni delovni čas prerazporejali ure prisotnosti.
- Pri obračunu zdravniškega dodatka za čas od 1.2. do 30.4.1996 niso upoštevali neplačane odsotnosti za čas stavke, kar je v nasprotju z 20. členom ZRPJZ. Od 1.5. 1996 dalje so zdravniški dodatek obračunavali od osnove, ki ni v skladu z določili ZRPJZ v zvezi z Aneksom h KPZZ.
- Izplačilo dodatka za delo v komisijah nima ustrezne podlage v veljavnih predpisih (KPDZSV in KPZZ).
- Uveljavljeni način plačevanja raziskovalnega dela je v nasprotju z ZRPJZ.
- Pri obračunu nadomestil v breme ZPIZ niso upoštevali ure neplačane odsotnosti, zato je obračunano nadomestilo višje, kot pa bi bila plača za redno delo, kar je v nasprotju s 131. členom ZPIZ.
- Avtorske pogodbe so v nekaterih primerih sklenjene tudi za izvedbo del, ki po ZAP nimajo značaja avtorskega dela.

KC pojasnjuje realizacijo posameznih ugotovitev iz mnenja ter poroča, da je pristopil k odpravljanju ugotovljenih nepravilnosti, kar dokazuje tudi s priloženimi listinami. Ugotavlja, da je nekaj napak tudi posledica neenotnih navodil posameznih ministrstev, pa tudi dveh kolektivnih pogodb za področje zdravstva in zapletenega sistema plač v zdravstvu, ki temelji na številnih dodatkih. Pogreša ustrezne predpise na področju raziskovalnega dela, dvojnega delovnega razmerja, skrajševanja delovnega časa zaradi zdravju škodljivih vplivov itd.

Senat I je pripombe nadzorovane osebe sprejel kot pojasnila in poročanje o izvedenih ukrepih za odpravo nepravilnosti, ki pa ne spremenijo ugotovitev nadzora, ker se nanašajo na čas po izvedbi nadzora. Senat I je zato potrdil mnenje iz predhodnega poročila.

PRIPOROČILA

Na podlagi ugotovitev opravljenega nadzora je bilo KC priporočeno, da:

- vzpostavi sistem notranjih kontrol, ki bo preverjal točnost podatkov, na katerih temelji obračunavanje plač in drugih osebnih prejemkov ter
- nadaljuje z aktivnostmi za razreševanje problematike v zvezi z delom v področju ionizirajočega sevanja in pri tem upošteva tudi izsledke opravljenih študij.

KC je v pripombah oziroma pojasnilih Računsko sodišče obvestil, da je z delom pričela kontrolna komisija, katere naloga je vsak mesec opraviti celoviti in popolni pregled vseh oddanih poročil o opravljenih urah za organizacijsko enoto, zajeto v kontrolo. Naloga komisije je tudi seznanitev delavcev s posebnimi pooblastili z ugotovljenimi nepravilnostmi ter inštruktaža delavcev.

Prav tako je KC obvestil Računsko sodišče, da je pristopil k uresničevanju priporočila v zvezi z razreševanjem problematike dela v področju ionizirajočega sevanja.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU:

Zoper to poročilo je po 3. točki 24. člena ZRacS možen ugovor v 30 dneh od dneva vročitve, na Računsko sodišče, Prežihova ulica 4, Ljubljana.

dr Janez Gabrijelčič
predsednik Senata I

Vročiti:

- Klinični center Ljubljana, Zaloška c. 2, Ljubljana
- arhiv,tu.

DODATEK:

V tem poročilu so upoštevani predvsem naslednji predpisi:

- Zakon o Računskem sodišču (ZRacS), Uradni list Republike Slovenije, št. 48/94
- Poslovnik Računskega sodišča Republike Slovenije, Uradni list Republike Slovenije, št. 20/95
- Zakon o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in v organih lokalnih skupnosti (ZRPJZ), Uradni list Republike Slovenije, št. 18/94
- Zakon o zavodih (ZZ), Uradni list Republike Slovenije, št. 12/91
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ), Uradni list Republike Slovenije, št. 9/92 in 13/93
- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ), Uradni list Republike Slovenije, št. 12/92, 56/92, 43/93, 67/93, 5/94 in 67/94
- Zakon o zdravstveni dejavnosti (ZZDej), Uradni list Republike Slovenije, št. 9/92 in 37/95
- Zakon o delovnih razmerjih (ZDR), Uradni list Republike Slovenije, št. 14/90, 5/91, 71/93 in 2/94
- Zakon o dohodnini (ZDoh), Uradni list RS št. 71/93, 2/94, 2/95 in 7/95
- Zakon o avtorski pravici (ZAP), Uradni list SFRJ, št. 19/78, 34/78, 24/86, 75/89 in 21/90
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP), Uradni list Republike Slovenije, št. 21/95
- Kolektivna pogodba za negospodarske dejavnosti (KPND), Uradni list Republike Slovenije, št. 18/91-I, 51/92, 13/93, 34/93, 80/94 in 64/95
- Kolektivna pogodba za dejavnost zdravstva in socialnega varstva Slovenije (KPDZSV), Uradni list Republike Slovenije, št. 15/94 ter Aneks h KPDZSV, Uradni list Republike Slovenije, št. 19/96
- Kolektivna pogodba za zdravnike in zobozdravnike v Republiki Sloveniji (KPZZ), Uradni list Republike Slovenije, št. 14/94 ter Aneks h KPZZ, Uradni list Republike Slovenije, št. 22/96
- Pravilnik o napredovanju delavcev zaposlenih v zdravstvu, Uradni list Republike Slovenije, št. 41/94
- Uredba o kriterijih za določanje količnikov za določitev osnovne plače direktorjev javnih zavodov, Uradni list Republike Slovenije, št. 26/94
- Odredba o merilih za ugotavljanje delovne uspešnosti direktorjev bolnišnic, zdravstvenih domov, Inštituta za varovanje zdravja Republike Slovenije in zavodov za zdravstveno varstvo, Uradni list RS (Odredba o merilih za ugotavljanje delovne uspešnosti direktorjev), št. 62/94
- Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek, Uradni list RS, št. 72/93, 43/94 in 7/95
- Zakon o stavki (ZStk), Uradni list SFRJ, št. 23/91
- Zakon o izvrševanju proračuna (ZIP), Uradni list Republike Slovenije, št. 5/96
- Zakon o raziskovalni dejavnosti (ZRD), Uradni list Republike Slovenije, št. 8/91
- Odredba o določitvi cene raziskovalne ure v letu 1995, Uradni list RS, št. 47/95
- Sklep o normativih in standardih za določanje sredstev za izvajanje nacionalnega raziskovalnega programa, Uradni list RS, št. 16/94

– Zakon o prispevkih za socialno varnost, Uradni list RS, št. 5/96, 34/96